

**FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS DIREKTORIAUS
2010 M. RUGPJŪČIO 12 D. ĮSAKYMO NR. V-73 „DĖL FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ
TYRIMO TARNYBOS PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS SPECIALISTŲ
ATLIEKAMŲ ŪKINĖS FINANSINĖS VEIKLOS TYRIMŲ NUOSTATŲ
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2020 m. vasario 11 d. Nr. V-24
Vilnius

1. P a k e i ė i u Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos specialistų atliekamų ūkinės finansinės veiklos tyrimų nuostatus, patvirtintus Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. rugpjūčio 12 d. įsakymu Nr. V-73 (Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 13 d. įsakymo Nr. V-288 redakcija), ir išdėstau juos nauja redakcija (pridedama).
2. P a v e d u Tarnybos padalinių vadovams pagal kompetenciją supažindinti su šiuo įsakymu pavaldžius darbuotojus.
3. Į p a r e i g o j u Tarnybos direktoriaus pavaduotoją, kuruojantį Tarnybos apygardų valdybų veiklą, vykdyti šio įsakymo kontrolę.

Direktorius

Antoni Mikulskis

Parengė

Renata Žiliniene

2020-02-11

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos
prie LR VRM direktoriaus pavaduotojas

Raimondas Kajėnas

2020-02-11

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos
prie LR VRM Imuniteto ir kontrolės
skyriaus viršininė

Daina Mažeikienė

2020-02-11

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos
prie LR VRM patarėja

Svetlana Švambarienė

2020-02-11

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos
prie LR VRM Teisės ir personalo skyriaus
vedėjas

Almantas Gudonis

2020-02-11

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos
prie LR VRM Dokumentų valdymo skyriaus
kalbos tvarkytoja

Živilė Kuncaitė

2020-02-11

PATVIRTINTA

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos
prie Vidaus reikalų ministerijos
direktoriatas 2010 m. rugpjūčio 12 d.
įsakymu Nr. V-73

(Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos
prie Vidaus reikalų ministerijos
direktoriatas 2020 m. vasario 11 d.
įsakymo Nr. V-24 redakcija)

FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS SPECIALISTŲ ATLIEKAMŲ ŪKINĖS FINANSINĖS VEIKLOS TYRIMŲ NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos specialistų atliekamų ūkinės finansinės veiklos tyrimų nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Tarnyba) specialistų atliekamų ūkinės finansinės veiklos tyrimų tvarką.

2. Ūkinės finansinės veiklos tyrimai atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymu, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos nuostatais, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu (toliau – BPK), Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu (toliau – ANK), 2011 m. sausio 18 d. Rekomendacijomis dėl užduočių specialistams ir ekspertams skyrimo, patvirtintomis Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro įsakymu Nr. I-14, kitais teisės aktais bei šiais nuostatais.

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

Pareigūnas – prokuroras ir ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, pagal kompetenciją atskleidžiantis ir tiriantis nusikalstamas veikas bei kitus teisės pažeidimus, taip pat teisėjas, nagrinėjantis bylą teisme.

Specialios žinios – išsilavinimo ir profesinės veiklos pagrindu įgytos buhalterinės apskaitos tvarkymo, mokesčių apskaičiavimo, finansinės atskaitomybės sudarymo ir kitos fizinių bei juridinių asmenų ūkinės finansinės veiklos organizavimo srities žinios, reikalingos ūkinės finansinės veiklos tyrimui atlikti. Duomenų procesinis įrodomasis vertinimas, kaltės ar kitų nusikalstamos veikos sudėties elementų nustatymas, veiksmų kvalifikavimas ir teisinės atsakomybės rūšies nustatymas nepriklauso specialistų kompetencijai.

Specialistas – reikiamų specialių žinių ir įgūdžių turintis Tarnybos darbuotojas, kuriam BPK ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka pavedama atlikti ūkio subjektų ūkinės finansinės veiklos tyrimą ir pateikti išvadą arba paaiškinimus jo kompetencijos klausimais. Specialistas teikia paaiškinimus jo kompetencijos klausimais nagrinėjant administracinio nusižengimo bylą ANK ir Administracinių bylų teisenos įstatyme nustatytais atvejais ir tvarka.

Specialisto išvada – atlikusio pavestą ūkinės finansinės veiklos tyrimą specialisto pateikta išvada, įrašyta į tyrimo veiksmo protokolą arba surašyta atskiru dokumentu.

Specialisto paaiškinimas – BPK, ANK, Administracinių bylų teisenos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais pareigūnui duotas specialisto paaiškinimas ikiteisminio tyrimo metu išskylančiais klausimais, atliekant tyrimo procesinės prievartos ar kitus veiksmus, nagrinėjant administracinio nusižengimo bylą, taip pat nagrinėjant bylą teisme, kuris įrašomas į tyrimo veiksmo ar teismo posėdžio protokolą, surašomas specialisto apklausos protokole, kai duodami paaiškinimai dėl anksčiau pateiktos išvados.

Užduotis atlikti objekto tyrimą – pareigūno pavedimas atlikti objektų tyrimą (ūkinės finansinės veiklos tyrimą) (toliau – užduotis).

Ūkinės finansinės veiklos tyrimas – teisės aktų nustatytais atvejais specialistų atliekamas ūkio subjektų ūkinės ir finansinės veiklos tyrimas (toliau – tyrimas) ir reikalingų duomenų apie buhalterinės apskaitos tvarkymo, finansinių ataskaitų rinkinių sudarymo, mokesčių apskaičiavimo ir mokėjimo teisingumą bei pagrįstumą ir kt. surinkimas, siekiant nustatyti aplinkybes, turinčias reikšmės nusikalstamai veiklai ar kitiems teisės pažeidimams atskleisti, tirti ir nagrinėti.

Ūkio subjektas – Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka įsteigta visų rūšių ir nuosavybės formų įmonė, įstaiga, organizacija ar kitas juridinis ar fizinis asmuo, vykdamas gamybinę, komercinę, finansinę, profesinę ar kitokią ūkinę veiklą.

II SKYRIUS SPECIALISTŲ TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

4. Specialistas, atlikdamas tyrimus, yra nepriklausomas. Savo specialisto išvadas ir paaiškinimus jis teikia remdamasis tik specialiomis žiniomis, tyrimo metu nustatytomis aplinkybėmis ir atliktų tyrimų rezultatais. Jokia valstybės institucija, pareigūnas ar kitas asmuo negali duoti privalomų nurodymų dėl specialisto kompetencijai priklausančių sprendimų priėmimo.

5. Specialistas turi teisę:

5.1. susipažinti su bylos medžiaga, susijusia su tyrimo dalyku;

5.2. grupuoti bei redaguoti klausimus, nekeičiant jų esmės;

5.3. informuoti pareigūną apie būtinybę išsiaiškinti tyrimui atlikti reikalingas aplinkybes ir surinkti duomenis (apklausiant asmenis, atliekant priešpriešinius patikrinimus, pinigų ir materialinių vertybių inventorizacijas, kitus faktinius darbų ir paslaugų patikrinimus ir kt.), susijusius su tyrimo dalyku ir objektu;

5.4. atsisakyti pateikti specialisto išvadą, jei tyrimui pateiktos medžiagos nepakanka išvadai padaryti arba specialistui pateikta medžiaga bei klausimai neatitinka specialių jo žinių;

5.5. nustačius bylai reikšmingas aplinkybes, dėl kurių užduotyje nebuvo pateikta klausimų, nurodyti jas specialisto išvadoje arba paaiškinime;

5.6. kreiptis į pareigūną dėl tyrimui reikalingų dokumentų išvertimo į lietuvių kalbą.

6. Specialistas privalo:

6.1. atlikti ūkinės finansinės veiklos padalinio vadovo paskirtus tyrimus;

6.2. atlikti Tyrimą per nustatytą ir įmanomą trumpiausią terminą.

6.3. atlikti išsamų ir nešališką tyrimą užduotyje nurodytais klausimais;

6.4. suderinti specialisto išvadą, surašytą atskiru dokumentu, su ūkinės finansinės veiklos padalinio vadovu;

6.5. neskelbti atliekamo tyrimo ir kitų ikiteisminio tyrimo duomenų;

6.6. užtikrinti, kad tyrimui pateikta medžiaga būtų saugiai laikoma tarnybinėse patalpose;

6.7. nusišalinti nuo tyrimo esant įstatymuose nustatytiems pagrindams;

6.8. šaukiamas atvykti pas pareigūną ir pateikti nešališką išvadą ar paaiškinimus jam pateiktais klausimais.

7. Specialistui, kuris be svarbios priežasties neatvyksta pas pareigūną ar į teismą arba be teisėto pagrindo atsisako atlikti savo pareigas, gali būti taikomos BPK 163 straipsnyje nustatytos procesinės prievartos priemonės.

8. Už neatvykimą į teismą ar atsisakymą teisme duoti paaiškinimus specialistas atsako pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 59 straipsnį.

9. Specialistas asmeniškai atsako už atlikto tyrimo pagrįstumą ir tikrumą. Už melagingos išvados ar paaiškinimo pateikimą ikiteisminio tyrimo metu arba teisme specialistas atsako pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 235 straipsnį.

10. Už melagingų paaiškinimų davimą administracinio nusižengimo byloje specialistas atsako pagal ANK 224 straipsnio 2 dalį.

11. Už ikiteisminio tyrimo duomenų atskleidimą be leidimo specialistas atsako pagal BK 247 straipsnį.

III SKYRIUS UŽDUOTIES IR DOKUMENTŲ PATEIKIMAS

12. Tyrimo atlikimo pagrindas yra pareigūno užduotis atlikti Tyrimą.
13. Pareigūnai užduotis teikia Tarnybos ūkinės finansinės veiklos tyrimo skyriams Integruotoje baudžiamojo proceso informacinėje sistemoje (toliau – IBPS).
14. Užduotis teikiama Dokumentų valdymo sistemoje (toliau – DVS), kai nėra galimybės pateikti IBPS, t. y. kai įstaiga, kurios pareigūnas teikia užduotį, nėra IBPS tvarkytoja.
15. Užduotyje formuluojamus klausimus pareigūnai turi suderinti su ūkinės finansinės veiklos tyrimo skyriaus vadovu ar jo paskirtu asmeniu, kuris įvertina, ar specialistui pavesti ištirti visi jo kompetencijai priskirti klausimai, ar nėra perteklinių klausimų, ar pateikti klausimai yra aiškūs, reikšmingi, konkretūs, ar atitinka ikiteisminio tyrimo byloje tiriamas aplinkybes ir nusikalstamos veikos padarymo laikotarpį. Klausimai suderinami IBPS. Jeigu pareigūnas nėra IBPS naudotojas, klausimai suderinami elektroninio ryšio priemonėmis.
16. Objektui tirti gali būti paskirti keli vienos institucijos ar skirtingų institucijų specialistai.
17. Ūkinės finansinės veiklos tyrimo skyriaus vadovas paveda atlikti tyrimą specialistui ar jų grupei, atsižvelgdamas į:
 - 17.1. specialisto specialias žinias – išsilavinimą, patirtį, atliekant panašaus pobūdžio tyrimus;
 - 17.2. tyrimo sudėtingumą;
 - 17.3. specialisto turimą darbo krūvį;
 - 17.4. viešųjų ir privačių interesų konflikto nebuvimą bei prielaidų suabejoti specialisto šališkumu ir neobjektyvumu neegzistavimą.
18. Tyrimui atlikti pateikiami dokumentai turi būti susiūti ar susegti ir sunumeruoti. Pareigūnas, perduodamas dokumentus specialistui, surašo dokumentų sąrašą, kuriame aprašomi perduodami dokumentai – kiekvienas segtuvas, nurodant jo pavadinimą arba kitus požymius, identifikuojančius konkretų segtuvą, nurodomas lapų skaičius.
19. Pateikiant apskaitos duomenis ar kitą tyrimui reikšmės turinčią informaciją, sukauptą elektroninės informacijos laikmenose, turi būti užtikrintas pateiktų laikmenų saugumas ir šios informacijos prieinamumas bei galimybė ja naudotis. Užsienio kalba surašyti dokumentai prireikus turi būti išversti į lietuvių kalbą. Atlikus tyrimą, visi pateikti dokumentai gražinami užduotį paskyrusiam pareigūnui ar institucijai.

IV SKYRIUS TYRIMO ATLIKIMO TVARKA IR REZULTATŲ ĮFORMINIMAS

20. Tyrimai atliekami eilės tvarka. Tyrimai gali būti atliekami skubos tvarka teisės aktuose nustatytais atvejais, kai pareigūno užduotyje arba rašte nurodytas konkretus tyrimo atlikimo skubos tvarka pagrindas.
21. Apie atvejus, kai ūkinės finansinės veiklos tyrimo skyriuje iš skirtingų Tarnybos pareigūnų ar institucijų yra gauta užduočių dėl to paties ūkio subjekto tyrimo, informuojami tyrimą atlikti pavedę pareigūnai ar institucijos.
22. Jei užduotis skiriama šių Nuostatų 13 punkte nustatyta tvarka, specialistas atlieka tyrimą ir pateikia specialisto išvadą gavęs skyriaus vadovo pavedimą IBPS. Tyrimo atlikimas (sustabdymas, pratęsimas, susirašinėjimas, išvados derinimas, rezultatų įforminimas) vykdomas IBPS.
23. Jei užduotis skiriama šių Nuostatų 14 punkte nustatyta tvarka, specialistas atlieka tyrimą ir pateikia specialisto išvadą, gavęs užduotį su skyriaus vadovo rezoliucija DVS. Tokiu atveju tyrimo atlikimas (sustabdymas, pratęsimas, susirašinėjimas, rezultatų įforminimas) vykdomas DVS.
24. Pradinis terminas tyrimui atlikti nustatomas atsižvelgiant į aplinkybes, galinčias paveikti tyrimo trukmę (užduotyje nurodytas tikrinamasis laikotarpis, tyrimui pateiktų dokumentų kiekis, tikrinamo ūkio subjekto veiklos apimtys, specialistui pateiktų klausimų kiekis ir sudėtingumas ir kt. aplinkybės). Tuo atveju, kai paskiriant atlikti tyrimą nėra galimybės įvertinti visų aplinkybių,

turinčių įtakos būsimo tyrimo trukmei, nustatomas 1 mėnesio pradinis terminas, kuris, esant reikalui, gali būti pratęsiamas.

25. Prieš atlikdamas tyrimą, specialistas įvertina pateiktą bylos medžiagą.

26. Kai tyrimą atlieka keli specialistai, specialistų grupės vadovas parengia bendrą specialisto išvados pateikimo planą, paskirsto specialistams tikrinamus klausimus, koordinuoja grupės darbą.

27. Tyrimo atlikimas gali būti sustabdytas paaiškėjus, kad dėl tam tikrų priežasčių (kreiptasi dėl papildomos medžiagos pateikimo, tyrimo medžiaga laikinai gražinta pareigūnui ar pan.) nėra galimybės tęsti tyrimą.

28. Specialistas, dėl objektyvių priežasčių negalėdamas tęsti tyrimo ar baigti tyrimą nustatytu laiku (didelė tyrimui pateiktos medžiagos apimtis, pateikta papildoma medžiaga, negauta tyrimui reikalinga informacija ar dokumentai, specialistui pateikti nagrinėti papildomi klausimai, gautos užduotys atlikti kitus tyrimus ir kt.), IBPS (kai užduotis skiriama šių Nuostatų 13 punkte nustatyta tvarka) arba tarnybiniu pranešimu (kai užduotis skiriama šių Nuostatų 14 punkte nustatyta tvarka) informuoja skyriaus vadovą apie priežastis ir aplinkybes, dėl kurių tyrimo negalima tęsti ar baigti laiku, tyrimo metu jau atliktus ir dar reikalingus atlikti darbus bei datą, iki kurios numato baigti tyrimą. Skyriaus vadovas, įvertinęs specialisto nurodytų teiginių pagrįstumą, gali pratęsti tyrimo atlikimo terminą ar sustabdyti tyrimą.

29. Ūkinės finansinės veiklos tyrimo skyriaus vadovas, nustatęs, kad specialistas nesilaiko nustatytų tyrimo atlikimo terminų, nepagrįstai ilgai atlieka tyrimą bei prašo pratęsti terminą, taip pat jeigu tyrimas atliekamas nesivadovaujant šiais Nuostatais bei kitais teisės aktais, apie tai tarnybiniu pranešimu, suderintu su tiesioginiu vadovu (apygardos valdybos viršininku), informuoja Tarnybos direktorių.

30. Kai tyrimui atlikti pateikta ne visa reikalinga medžiaga, specialistas sudaro trūkstamų dokumentų sąrašą, kurį, suderinęs su skyriaus vadovu, pateikia tyrimą atlikti pavedusiam pareigūnui. Negavęs papildomų dokumentų per 1 mėnesį nuo prašymo pateikimo, specialistas gali atlikti tyrimą iš turimos medžiagos arba gražinti medžiagą neatlikęs tyrimo.

31. Specialistas, atlikęs pavestą tyrimą, pateikia specialisto išvadą.

32. Atskiru dokumentu surašytoje specialisto išvadoje nurodoma:

32.1. specialisto išvados surašymo data ir vieta, registracijos numeris;

32.2. tyrimą paskyrusios institucijos pavadinimas, pareigūno vardas, pavardė, pareigos;

32.3. užduoties data ir numeris;

32.4. ikiteisminio tyrimo bylos numeris;

32.5. nusikalstamos veikos padarymo aplinkybės, nurodytos užduotyje;

32.6. specialistui pateikti klausimai;

32.7. dokumentai, pagal kuriuos atliktas tyrimas;

32.8. tyrimo pradžios ir pabaigos datos;

32.9. tyrimą atlikusio specialisto ar specialistų asmens duomenys – vardas, pavardė, išsilavinimas, specialybė (pareigos), kvalifikacija;

32.10. specialisto pasirašytas patvirtinimas, kad jis įspėtas dėl baudžiamosios atsakomybės pagal BK 235 straipsnį už melagingos išvados ar paaiškinimo pateikimą;

32.11. tikrinamasis laikotarpis;

32.12. metodai, kurie buvo taikomi, atliekant tyrimą;

32.13. tikrinamojo juridinio asmens pavadinimas, kodas, buveinės adresas ar fizinio asmens vardas, pavardė, gimimo metai ar data;

32.14. atsakingų už tikrinamojo asmens ūkinę finansinę veiklą asmenų vardai, pavardės, pareigos;

32.15. tikrinamojo asmens vykdoma veikla;

32.16. nustatytos aplinkybės, turinčios reikšmės nusikalstamai veikai tirti;

32.17. išvada pagal kiekvieną užduotyje pateiktą klausimą;

32.18. nustačius teisės aktų reikalavimų nesilaikymo ar netinkamo vykdymo atvejus, jų požymiai bei pasekmės;

32.19. priešastys, dėl kurių nebuvo galima atsakyti į pateiktus klausimus;

32.20. nuorodos į specialisto išvados teiginius ir nustatytas aplinkybes pagrindžiančius priedus.

33. Jei tyrimą atliko grupė specialistų, išvadoje nurodoma, koks specialistas kokių klausimų atliko tyrimą.

34. Specialisto išvada surašoma išsamiai, aiškiai, motyvuotai, objektyviai. Visi įrašai ir teiginiai turi būti pagrįsti duomenimis.

35. Prie specialisto išvados pridėti priedai yra sudedamoji specialisto išvados dalis.

36. Skyriaus vadovas patikrina surašytą specialisto išvadą ir įvertina, ar ji atitinka jai keliamus reikalavimus.

37. Specialisto išvadą pasirašo tyrimą atlikęs specialistas.

38. Jei užduotis buvo paskirta šių Nuostatų 13 punkte nustatyta tvarka, specialisto išvada ir jos priedai kaupiami ir saugomi IBPS, o jei užduotis buvo paskirta Nuostatų 14 punkte nustatyta tvarka, specialisto išvada saugoma DVS.

39. Tais atvejais, kai tyrimo metu nustatomi į valstybės biudžetą nesumokėti mokesčiai (įmokos) ar apskaičiuojama mokesčių bazė, pateikiant specialisto išvadą pareigūnui, turi būti nurodyta, kad apie tyrimo metu išaiškintus mokesčius ar mokesčių bazę tikslinga informuoti mokesčių administratorių.

40. Specialistas, dalyvaudamas pareigūno atliekamame tyrimo veiksmo (įvykio vietos, daiktų apžiūroje, poemyje, kratoje, apklausoje ir pan.), duoda paaiškinimus ar teikia specialisto išvadą į tyrimo veiksmo protokolą tik tokiais klausimais, į kuriuos atsakant nereikia atlikti tyrimo arba reikia atlikti nedidelės apimties, nesudėtingus tyrimus.
